І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-3237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 107. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 9-го ЧЕРВНЯ 1961 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 9, 1961 No. 107. VOL. LXVIII.

РАСК ДОКАЗУЄ СОВЄТСЬКОЮ ЗАГРОЗОЮ ПОТРЕБУ ЗАКОРДОННОЇ ДОПОМОГИ

УРЯД ВИМАГАЄ НА ЗАКОРДОННУ ДОПОМОГУ $ 4,800 МІЛЬЙОНІВ І $ 7,300 МІЛЬЙОНІВ НА ПОЗИКИ ДЛЯ ЗАКОРДОНУ

Вашинґтон. — 7-го червня державний секретар Дін Раск зізнавав в Палатній Комісії Закордонних Справ і доводив, що Конґрес конче мусить ухвалити $4,800,000,000 на закордонну допомогу, бо збільшується совєтська загроза у вільному світі, як це виявилося у розмовах президента Кеннеді з Хрущовим у Відні. СССР збільшив свій натиск на ті економічно відсталі країни, які бажають поліпшити свій спосіб життя та збільшити свої економіки. Виринає тепер питання, чи ті держави дістануть допомогу від вільних держав Заходу, отже і від ЗДА, чи вони попадуть під вплив комунізму. Раск вказав на те, що комуністична атака на Падонґ в Лясосі свідчить про те, що не має жадного значення заява Хрущова, що комуністи дійсно бажають невтрального Ляосу, як це обіцяв Хрущов Кеннеді. Це зовсім не є „підбадьорливе" для нас, — казав Раск.

Одночасно провідник демократичної більшости в Сенаті сенатор Майк Менсфілд із Монтани промовляв в повному Сенаті і закликав сенаторів, щоб підтримували закордонну програму Президента. Він заявив, що постава Сенату до цієї проблеми буде виявом того, чи Сенат схоче погодитися на ті жертви, яких вимагає Президент, і які є конечні, щоб припинити поширювання комунізму у світі. „Це досить легко, казав сенатор Менсфілд, словами твердо стояти в обороні миру і волі. Але чи ми схочемо бути так само твердими і в ділі?". Коли державний секретар закінчив промову в Палатній Комісії, члени цієї комісії з обидвох партій почали гостро критикувати уряд за те, що він домагається повновластей позичити з державної скарбниці впродовж найближчих п'ятьох років суму $7,300,000,000, щоб можна було давати чужим державам позички на розвиток їхніх економік. Голова комісії конґресмен демократ із Пенсилвенії Томас Е. Морґан заявив, що уряд вже збільшив запропоновані видатки на допомогу закордонові на майже півбільйона долярів в порівнянні з тим, чого вимагав у першому своєму зверненні з 12-го березня. Морґан домагався, щоб уряд ясно сказав, чи всі гроші є дійсно конечно потрібні. Державний секретар Раск відповів на це, що і він і президент Кеннеді є „щиро переконані" в тому, що вся запропонована урядом сума є дійсно потрібна, і додав при тому, що він подрібно вияснить цю справу на закритій сесії комісії. Після того і демократи і республіканці нарікали на те, що запропонований урядом проєкт є такий, що виключена буде контроля Конґресу, на що видаватиме ухвалені гроші уряд. Конґресмен - республіканка із Іллиной Марґарет Стітт Чорч сказала, що члени Палати багато чують про те, що в світі є замішання. Тому оправданим є, казала вона, щоб предсідник уряду поінформував про це тих, які ухвалюють фонди для уряду, потрібні на те, щоб уряд міг здійснювати свою програму. Секретар Раск заявив, що він не може про це говорити на відкритій сесії комісії і обіцяв зробити це пізніше на закритому засіданні, де вияснить, про що розмовляв Президент у Відні, Парижі і Лондоні.

Палатна комісія веде переслухання в справі допомоги приватним школам

Вашинґтон. — Палатна Виховна Підкомісія веде переслухання в справі федеральної допомоги парохіяльним і приватним школам. Монсіньйор Фредерік Дж. Гохвалт зізнавав, як виховний деректор Крайової Католицької Добродійної Конференції і заявив, що цю справу можна розв'язати тим способом, що Конґрес ухвалить новий закон, згідно з яким можна буде давати позички або допомогу католицьким і приватним школам. Підкомісія розглядає проєкт, щоб допомогу приватним школам можна було здійснювати у формі поправки до закону про крайове оборонне виховання, який Конґрес ухвалив в 1958 році. Цей закон передбачає федеральну допомогу школам на те, щоб вони поліпшили і поширяли навчання тих предметів, які є потрібні для оборони країни: математики, фізики і чужих мов. Зізнавав також і методистський священик о. Стенлі Лавелл, який взагалі є проти федеральної допомоги парохіяльним і приватним школам. В Підкомісії є проєкт конґресменів Романа С. Пуцінського з Іллиной та Герберта Зеленка з Ню Йорку, які домагаються федеральної допомоги парохіяльним школам.

Зростають видатки на інвестиції

Вашинґтон. — Департамент торгівлі стверджує, що в квітні цього року, вперше від середини минулого року, збільшилися видатки на інвестиції на $ 100 мільйонів і виносили $ 92,100,000,000. Збільшилися видатки на фабрики, а інвестиції в торговельні підприємства були без зміни. Але в тому місяці зменшився роздрібний продаж на $ 200 мільйонів, який виносив $ 17,500,000,000, а деталічний продаж виносив $ 3,900,000,000 також на $ 200 мільйонів менше, як у березні ц. р. Найкращий рух був в ділянці продажу меблів і крамничного влаштування. Незадовільний рух був у торгівлі автами. Але він поправився в місяці травні цього року. Збільшення видатків на інвестиції свідчить про те, що зростає і зростатиме економіка ЗДА в найближчому часі.

В АМЕРИЦІ

● **Шеф морських операцій** адмірал Арлі А. Бирк, промовляючи до випускників Морської Академії в Аннаполісі, Мериленд, закликав мічменів, щоб старалися бути під кожним оглядом відмінниками, бо тепер така доба, що перемагають ті народи і одиниці, які дають все можливе, що людина може дати.

● **Кадет Джан Д. Солліван,** молодший, є найкращим учнем серед цьогорічних випускників, які кінчають Летунську Академію в Колорадо. Цього кадета рекомендував до Академії тодішній сенатор, а теперішній Президенд Джан Ф. Кеннеді.

● **В Дітройті** згинув поштовий голуб „Джов", який в 1943 році врятував життя 1,000 англійських вояків. Ці вояки перервали німецьку лінію 18-го жовтня 1943 коло села Кольві Вечія в Італії, яке мали бомбардувати англійські літаки. Голуб „Джов" своєчасно заніс вістку до летунської команди, і літаки не відлетіли, хоч вже почали огріватися їхні мотори.

● **Кінопродуцент Ірвін Аллен** набув право фільмувати першу фантастичну повість французького письменника Жюля Верна під заголовком: „П'ять тижнів у бальоні". Фільм має бути готовий до року.

ПОЛЕТІЛИ ШАПКИ ВГОРУ...

Як колись на Запорізькій Січі козацтво вітало вибір нового кошового, кидаючи шапки вгору, так і 7-го червня кадети військово-морської академії в Аннаполіс вітали свого „кошового", президента Кеннеді. Президент, промовляючи до цьогорічних випускників академії, попереджав їх, що їхня роля тепер у військовому проводі буде „більш вітальна, ніж будьколи", щоб зустріти вимоги накиненої світові Москвою холодної війни в атомовій добі.

Михайло Скоцко, син українських імігрантів, закінчив військову академію у Вест Пойнті

Кадет Михайло Скоцко

Вест Пойнт, Н. Й. — З-поміж більше, як 5 сотень кадетів, що в цьому році закінчили славну на ввесь світ військову академію у Вест Пойнті та одержали свої дипломи в приявності віце-президента Джансона в середу, 7-го червня, є Михайло Скоцко, син українських емігрантів з Ню Йорку. Михайло Скоцко, що має 25 років, закінчив Стайвесант Гайскул в Ню Йорку, вчився в Бруклинському коледжі та відбув чотири роки військової служби в авіяції і тепер закінчив військову академію у Вест Пойнті. Його батько Дмитро, член УНСоюзу, приїхав до Америки в 1927-му році, а мати Михайла народжена в Америці, але вихована в Україні. Скоцки мають крамницю споживчих товарів на 9-ій вулиці в Ню Йорку. Молодий градуант Вест Пойнту матиме вкоротці другу велику подію в своєму житті — 24-го червня відбудеться у Вест Пойнті його вінчання з п-ною Софією Дереш, учительною в українській парафіяльній школі св. Юра в Ню Йорку. Ґрадуація в Вест Пойнті в середу 7-го червня відбулася з типовою для цієї академії парадою. Віце-президент Джансон, промовляючи до молодих офіцерів — випускників академії, говорив про теперішню комуністичну загрозу в світі та ствердив, що в нових обставинах Америка почала інтенсивний вишкіл також партизанських з'єднань. „Комуністи переконаються, що нація, яка видала Дейві Кракета, Деніла Буна і Джіма Бові, не боїться жадного лісу, жадного болота, жадної боротьби, як твердою і завзятою вона не була б" — говорив віце-президент Джансон.

Того самого дня відбулись ґрадуації кадетів морської академії в Аннаполісі в Мериленді, з участю президента Кеннеді, та летунської академії в Колорадо Спрінґ з участю секретаря авіяції Юджіна М. Зукерта. Президент Кеннеді, промовляючи до випускників морської академії, згадав між іншим, що всім ґрадуантам військових академій дають добру пораду, щоб вони не вмішувались до політики, а він сам, Президент, не послухав цієї доброї поради і в тому з резервового ляйтенанта фльоти заавансував на головнокомандуючого всіх збройних сил країни, бо таку функцію має президент.

Уряд приспішує будову комунікаційної сітки сателітів

Вашинґтон. — Представник уряду заявив, що він радо бачив би приспішену працю в тому напрямку, щоб якнайшвидше почала діяти сітка комунікаційних сателітів. Уряд пропонує створити окремий комітет, який виготовив би плян про цю приватну сітку комунікаційних сателітів. Одночасно Федеральна Комунікаційна Комісія повідомила промислові фірми, що ця комунікаційна система сателітів мусить бути ґльобальна і мусить обслуговувати і недорозвинені країни, і що власниками її повинні бути фірми з чужих країн. Ця комунікаційна сітка сателітів передавала б по цілому світі телефонічні розмови, депеші та телевізійні авдиції. Спочатку вона була б дефіцитова, але після кількох років її прибутки мають виносити десятки мільйонів, а після однієї декади — сотки мільйонів.

У Филаделфії відбудеться благословення наріжного каменя нової української школи

Филаделфія. — В неділю дня 11 червня ц.р. відбудеться тут о год. 1-ій по пол. благословення каменя української католицької школи парохії св. о. Миколая при Норт 24-ій вулиці, будованої коштом 280 тисяч долярів. Довершить чину благословення адміністратор филаделфійської митрополії і парох церкви св. о. Миколая Преосв. Кир Йосиф Шмондюк в сослуженні численного духовенства. Наприкінці цього чину благословення у наріжний камінь будуть вмуровані деякі документи і пам'ятки сьогоднішнього часу, між ними дані про теперішній провід Української Католицької Церкви в З'єдинених Державах Америки, коротка записка про становище українського народу під сучасну пору, список жертводавців на будову школи, як теж деякі пам'ятки Шевченківського року, між ними медаля, вибита для вшанування сторіччя смерти Тараса Шевченка. На окремому перґамені буде вписаний акт посвячення наріжного каменя, підписаний проводом парохії та її членами. Будинок нової імпозантної школи буде готовий вже восени цього року і в ньому могтиме навчатися яких 500 українських дітей. Окрема велика кафетерійна заля вміщатиме 300 осіб. В урочистості посвячення візьмуть участь також представники українських центральних і місцевих установ, товариств та організацій.

Каїро відповідає гостро на пресові атаки Москви

Каїро. — Президент Об'єднаної Арабської Республіки Нассер і його режим став останнім часом предметом запеклої атаки збоку совєтської преси. Користаючи із появи в каїрських часописах критичних у відношенні до совєтського режиму статтей, у яких між іншим прирівняно совєтський комуністичний режим до кривавих режимів гітлерівської Німеччини і фашистівської Італії, московська „Правда" виступила дня 31 травня ц. р. із статтею п. н. „Вилазка клеветників", яка з черги викликала дуже гостру реакцію збоку офіційних пресових органів Об'єднаної Арабської Республіки. Урядовий редактор Середньо-східньої Інформаційної Агенції ОАР виступив у каїрських часописах із твердженням, що совєтські ворожі кампанії не можна далі толерувати і що уряд президента Нассера не уступить перед сконцентрованою совєтською атакою і продовжуватиме свою незалежну від нікого політику зокрема в закордонній ділянці. Головною причиною совєтського „гніву" є сповидне переслідування комуністів в країнах ОАР, як і те, що президент Нассер плянує відбуття конференції невтралістичних держав у Каїро, без узгіднення цієї ініціятиви з Москвою і з виключенням совєтських впливів у її улаштуванні. Виміна гострими атаками між Москвою і Каїром продовжується і навіть загострюється.

Японський парлямент відкинув вимогу соціялістів про недовір'я його спікерові

Токіо, Японія. — Нижча палата японського парляменту відкинула 223 голосами проти 134 пропозицію представників соціялістичної партії в справі висловлення недовір'я спікерові цієї палати Ічіро Кійозе. Цим способом намагалися соціялісти добитися засудження названого спікера за те, що він провів у палаті законопроєкт, яким забороняється влаштовувати антиурядові демонстрації поблизу будинку парляменту й офіційної резиденції японського прем'єра. Внаслідок зорганізованих лівими колами бурхливих демонстрацій проти цього законопроєкту, які відбулися останніми днями під час дебат над цим законопроєктом у вищій палаті, японський уряд відклав покищо його реалізацію, чекаючи на заспокоєння публічної опінії. Відплачуючися соціялістам за їхнє намагання висловити вотум недовір'я спікерові нижчої палати, японські ліберальні демократи провели 207 голосами проти 150 ухвалу про недовір'я його заступникові Тсуруматсу Кубота, який є репрезентантом і речником соціялістів. У демонстраціях проти дебатованого в парляменті законопроєкту про обмеження антиурядових демонстрацій брало участь яких 25.000 студентів і членів професійних спілок.

В Сеулі проголошено диктаторський режим

Сеул, Корея. — Південнокорейська військова хунта проголосила у вівторок 6-го червня ц. р. декрет про встановлення військової диктатури, який віддає в руки невеликої горстки військовиків усю виконну владу в країні. Проголошення цього декрету підтвердило підозріння політичних обсерваторів, зокрема представників ЗДА, що очолювана генералом Чанґом До Юнґом військова хунта, яка прийшла до влади 16-го травня ц. р., скидаючи дотеперішнього прем'єра Джана М. Чанґа, і яка диспонує збройними силами Південної Кореї в кількості понад 500.000 вояків, задумує залишитися при владі протягом довшого часу і що немає виглядів на привернення в Південній Кореї цивільної влади. Ухвалена в 1948 році конституція країни залишається формально в силі, але її постанови не мають під сучасну пору ніякого фактичного застосування. Проголошено декрет про встановлення диктаторської влади в день пам'яті поляглих, присвячений жертвам Корейської війни.

Отто Габсбурґ зрікся претенсій до австрійського престолу

Відень. — Отто Габсбурґ, син останнього цісаря Австро-угорщини Карла, офіційний кандидат австрійських монархістів до австрійського престолу, зрікся всяких своїх претенсій на престіл та заявив свою льояльність до Австрійської Республіки. 47-річний архикнязь Отто, який проживає в Пекінґу в Баварії, склав свою заяву в листі до свого адвоката у Відні д-ра Людвіґа Драксліра, з уповноваженням для нього — пред'явити того листа австрійському урядові в догідному моменті. Отто Габсбурґ і його адвокат стоять на становищі, що таке формальне зречення перекреслить важність закону з 1918 року, який забороняв Габсбурґам право замешкання на території Австрії з уваги на загрозу для її республіканського устрою. Отто віддавна старався за дозвіл від австрійського уряду на поворот до Австрії, але австрійські соціялісти рішуче цьому противились. Вони й тепер цьому противляться, не довіряючи Оттові та лякаючись, що з його приїздом до Австрії збільшатьсся ряди монархістів. Проте таке формальне зречення дає — у випадку дальшої відмови уряду — змогу архикнязеві скаржити уряд до суду, обвинувачуючи його у порушуванні конституційних прав австрійських громадян.

Помер основоположник новітньої психоаналізи Карль Юнґ

Цюріх. — В минулий вівторок 6-го червня ц. р. помер у Цюріху в Швайцарії у віці 85 років на недугу серця основоположник науки про аналітичну психологію, професор Карл Ґустав Юнґ. Юнґ і його попередник д-р Зіґмунд Фройд є наче б великими піонерами новітнього прослідження глибин людського думання і світовідчування та взагалі глибин людської душі. Юнґ зірвав з теорією Фройда про статеві побуди, як підсвідомий поштовх до всіх людських дій та розбудував власну теорію про підсвідомі і свідомі гони людини, при чому він звернув увагу на вроджений гін людини до добра й особливо до релігії. Одною з теорій Юнґа, що стали власністю найширшого загалу, є наукова теорія про комплекс меншевартости. Карл Юнґ належить до найбільших світочів науки 20-го сторіччя.

● **Ґана матиме два університети.** Теперішній коледж буде перетворений в „університет Аккри", а технологічний коледж буде піднесений до ступня „університету технології". Президент Кваме Нкрумаг взяв собі ще один титул — тимчасового президента обох тих коледжів на час їх реорганізації. Ті коледжі стоять у тісному зв'язку з Лондонським університетом і більшістю їх професорів є англійці.

● **У Судані вибухла епідемія** мізкової недуги менинґітіс. Заборонено всі збори й зібрання, заведено різні охоронні заходи.

КОНФЕРЕНЦІЇ ПРО ЛЯОС У ЖЕНЕВІ ГРОЗИТЬ РОЗБИТТЯ

Женева. — Три західні великодержави рішили збойкотувати найближче засідання Женевської конференції про Ляос внаслідку очевидного зламання комуністами військового перемир'я в Ляосі. До цього часу комуністичні представники в Женеві все твердили, що закиди щодо порушування комунікатами військового перемир'я не відповідають правді та що в Ляосі існує перемир'я. Тим часом комуністичні партизани з активною допомогою північних в'єтнамців, постійно вивіновувані Москвою, повели наступ проти місцевости Падонґ, піддавши його довгому завзятому артилерійському обстрілові. Остаточно оборонці Падонґу не могли вдержатись під безперервним гарматнім вогнем і комуністи здобули ту місцевість в минулий вівторок. Це стало таким наявним доказом комуністичної аґресивности і нехтування умови про перемир'я, що воно обурило західніх учасників Женевської конференції. Гострий протест заклав в минулу середу голова американської делеґації Аверелл Гарриман в листі до голови делеґації СССР Пушкіна, звернувши увагу, що упадок Падонґу наступив в два дні після того, як Хрущов у зустрічі з президентом Кеннеді погодився у Відні, що в Ляосі повинно бути військове перемир'я. Американський уряд зголосить в цій справі — за твердженням газет — окремий гострий протест у Москві. Зламання комуністами перемир'я в Ляосі та продовжування зачіпних воєнних дій з метою захоплювати збройною рукою щораз дальші терени в Ляосі, це найкраща ілюстрація „доброї волі", яку Хрущов має проявити в міжнародних зв'язках. Англійська делеґація в Женеві проголосила в минулу середу комунікат, що засідання в середу відкликано, бо „не було охочих забрати слово", та що з уваги на розвиток подій в Ляосі нема виглядів на відбуття засідання конференції також в найближчий день. Англійська делеґація буцім-то особливо розгнівана, бо англійці відчувають, бо большевики обманули їх, намовивши на скликання Женевської конференції під обіцянкою, що з хвилиною, як та конференція зійдеться, в Ляосі настане військове перемир'я і можна буде спокійно говорити про повне замирення на базі „незалежности і невтральности". Західні делеґації в Женеві звернулись до своїх урядів за дальшими інструкціями. Таким чином Женевська конференція опинилась не тільки у сліпому куті, а просто перед небезпекою розбиття, бо її західні учасники рішуче відмовляються від дальшої участи, якщо конференція не перешле нових інструкцій Міжнародній контрольній комісії в Ляосі, що вможливили б їй дійсне виконування своїх функцій — нагляду над зберіганням перемир'я. Совєти й інші комуністичні учасники Женевської конференції спротивились висланню таких інструкцій та настоювали на право „вета" комуно-польського члена тієї Комісії, що спаралізувало б узагалі всяку її діяльність. За газетними твердженнями, делеґація ЗДА всетаки не думає покищо виступати з Женевської конференції та ждатиме, як поведеться Хрущов у відповідь на заяву ЗДА й Англії, що вони чекають на практичне застосування в Женеві згоди Хрущова на перемир'я.

Рада Безпеки ОН обмірковує знову справу відносин в Анґолі

Об'єднані Нації. — На терені Ради Безпеки Об'єднаних Націй ведуться від початку цього тижня палкі дебати за відносини в португальській колонії Анґолі внаслідку скарги азійсько - африканських країн проти здогадного режиму терору в Анґолі. Представники Анґолі д-р Васко Віейра Ґарін назвав „фантастичною брехнею" твердження Ліберії і Індії, наче б португальські війська в ході репресій проти ворохобників винищили 30.000 до 35.000 анґольського населення. Він заявив, що португальський уряд має докази на те, що заворушення в Анґолі були затіяні комуністами. Азійсько-африканський бльок зголосив резолюцію, яка таврує „репресійні заходи" Португалії в Анґолі та закликає її до співпраці з підкомісією Об'єднаних Націй, яка має прослідити відносини в Анґолі. Делеґація З'єдинених Держав опинилась в незручній ситуації, бо засадничо ЗДА підтримують визвольні рухи в колоніях, але з другого боку Португалія є важливим членом Організації Північно-атлантійського пакту (НАТО), а солідарне становище ЗДА з азійсько-африканськими народами в попередній дебаті ОН викликало дуже гостру антиамериканську реакцію в Португалії. Представник ЗДА в Раді Безпеки старається вплинути на авторів згаданої резолюції, щоб вони змінили її в тому напрямку, щоб заклик проти насильства в Анґолі був загальний та був адресований не тільки до португальських властей, але й повстанців, що їх Португалія оскаржує у вбивствах, насильствах, підпалах і жорстокостях.

У СВІТІ

● **Д-р Біллі Ґрагам,** відомий американський протестантський проповідник, який впродовж кругло одного тижня лікувався на запалення горла і тому мусів перервати свою проповідальницьку подорож по Англії, виступив в минулу суботу знову з проповіддю, на стадіоні в Менчестері, перед 40.000 слухачів.

● **Кипрський президент,** архиєпископ Макаріос, прибув в минулу суботу на однотижневу візиту до З'єдиненої Арабської Республіки. Приїхавши до Каїро, він заявив, що Єгипет і Греція зазнавали ту саму долю, бувши в неволі спершу у турків та потім в англійців.

● **Французький воєнний корабель** перехопив в західній частині Середземного моря данський моторовий човен „Марґот Гансен", провів його до порту Мерс-ель-Кебір в Альжирі, там піддав його докладній ревізії і звільнив. Французи ревідують різні чужі кораблі у пошукуванні за зброєю, яку спроваджують альжирсько - арабські партизани.

● **Конґолійський президент Касавубу** переслав генеральному секретареві Гаммершилдові звідомлення про масакру, що її в провінції Ківу вчинили вояки, підлеглі комуністичному „прем'єрові" Антуанові Ґізензі, що його Совєти визнають за „леґального" правителя цілого Конґа. У тій масакрі згинуло 100 цивільних конґолійців. Ця подія скоїлась на тлі ворожнечі між різними племенами чи пак їхніми ватажками. Провінційний парлямент в провінції Ківу зайняв вороже становище до „уряду", який слухав комуніста Ґізенґу. Касавубу віддавна таврував Об'єднані Нації за те, що вони відмовляли йому всяку поміч у приборканні Ґізенґи.

● **В столиці Греції Атенах** щойно в минулому тижні завели суворі приписи вуличного руху, з світляними сиґналами та високими карами для пішоходів, які до того часу не звертали найменшої уваги на автомобільний рух.

● **Новим південно - корейським амбасадором** у Вашинґтоні призначений ген. Чунґ Іль Квон, який впродовж двох років був шефом штабу південно-корейських збройних сил і тепер студіює в Гарвардському університеті міжнародні справи.

● **На вулицях Лондону** відбулась в минулу суботу погоня за бандитом, під час якої бандит, 30-річний Джан Голл, убив револьверовими стрілами двох поліціянтів і поранив третього, врешті, окружений з усіх сторін поліцією в телефонічній будці, одним стрілом відібрав собі життя.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Слухавши Президента

Багато всіляких думок і рефлексій насувалось, слухавши у вівторок 6-го червня о год. 7-ій ввечері звіт президента Джана Ф. Кеннеді з його поїздки та зустрічей і розмов у Парижі, Відні та Лондоні минулого тижня. Виступ Президента передавали з Білого Дому більшість радієвих і телевізійних станцій, і який же відмінний був цей виступ від тих, що ще свіжі в нашій пам'яті з минулорічної передвиборчої кампанії. Нічого дивного, це ж бо вже говорив не кандидат, але обраний народом володар наймогутнішої в світі нації, вповні свідомий своєї відповідальности не тільки за долю власної країни і власного народу, але й у великій мірі за долю всього людства. І ця свідомість пробивалась не тільки в кожному слові, але навіть у вигляді цієї молодої людини, покликаної волею народу на найбільш відповідальний пост у найбільш відповідальній добі світової історії.

Президент Кеннеді говорив спокійно і рішучо про найбільш тривожні і непевні справи. Ствердивши традиційну приязнь і ще більше скріплену його відвідинами в Парижі й Лондоні однісгь альянтів у їхній рішучості боронити волю і незалежність, президент Кеннеді не добирав двозначних дипломатичних фраз, щоб сказати американському народові і світові про ті діяметральні розбіжності в цілях та засобах, які існують між вільним західнім і рабовласницьким совєтськими світами і які він ствердив у зустрічі й розмові з совєтським диктатором Хрущовим у Відні. Чи є можливість для цих двох суперечних світів співіснувати в мирі? У Відні не винесено в цій справі жадних рішень чи постанов, та й не було це ціллю зустрічі. Але обидва репрезентанти цих двох суперечних і антагоністичних світів не залишили також жадного сумніву, що вони не думають від своїх цілей відступати. Хрущов „потішав" президента Кеннеді, що він вірить у можливість опанування світу комунізмом і без великої війни, а президент Кеннеді запевнив Хрущова, що вільний світ рішений прийняти кожний риск і понести кожну жертву, щоб до опанування комунізмом світу не допустити. І так цей світ, власне ці два світи мають „співіснувати"...

Слухаючи звіт Президента, не можна було не погодитись з кожним його словом. Але при цьому постійно приходило на думку одне велике „чому?" Чому Президент, зустрівшись з бундючними заявами совєтського диктатора про агресивність комунізму, говорив тільки про оборону вільного світу? Чому Президент, у відповідь на совєтські „визвольні" погрози відносно вільних ще країн Азії, Африки і Південної Америки чи Західньої Европи, обмежувався виключно пересторогою, що ще вільний світ рішений оборонятись, не згадуючи ні словечком про ті численні волелюбні народи, що, ставши жертвою комуністичної агресії, дальше приносять гекатомби жертв у боротьбі проти неї?

Немає двох думок, що Москва боїться великої війни. Якби вона її не боялась, ми вже давно були б її мали. Натомість вона не без причини прийшла до переконання, що свою кінцеву мету — заволодіння світом, може досягнути й малими війнами та закросною на найширші розміри підривною акцією. Конго, Ляос, Куба та інші країни тільки скріплюють у неї це переконання і заохочують до дальшої подібної акції. Тим часом давно відома правда, що найкращою обороною є таки атака. Чому вільний світ не відплачується за Ляос чи Кубу активною підтримкою визвольних змагань в Україні, Польщі, Мадярщині та інших окупованих Москвою країнах? Чому взагалі на совєтський рабовласницький наступ проти вільного світу не відповісти визвольним наступом вільного світу проти совєтської тюрми народів?

Такі і подібні міркування приходили на думку, слухавши звіт президента Кеннеді з його поїздки, зустрічей та нарад у Парижі, Відні і Лондоні. А може такі міркування виникали і в Парижі чи Лондоні, тільки про них не говориться? Вони ж, можна б сказати, самі напрошуються.

Ненависники Шевченка

Ідеологи й репрезентанти російського великодержавництва, неділимства й загарбництва, — всього, з чого складається суть і зміст російського імперіялізму, були і залишаються надиво солідарними і послідовними в неґативному ставленні до українських незалежницьких аспірацій. Для всіх них, колишніх чи теперішніх, червоних чи білих українство є ворогом число 1.

Почавши від керівника так званого Третього Відділу Орлова, що вбачав у поезії Шевченка загрозу для цілости імперії, і від лібевала Бєлінського, що в сорокових роках називав поезію Шевченка простацькою та непотрібною і вважав присуджену Шевченкові кару недосить суворою, через теперішніх кремлівських самодержців, що намагаються сфальшувати ідейний зміст творчости і біографію Шевченка, аж до російської еміґрації у вільному світі — всі вони солідарні в неґативному відношенні до Шевченка, як до творця української духовости та ідеолога української незалежности і суверенности.

Характеристичним прикладом такої послідовности в ненависницькому ставленні до Шевченка і солідарности з колишніми російськими імперіялістами та їх червоними послідовниками можуть бути виступи публіцистів, друковані в російській еміґраційній пресі у вільному світі. У своїй статті проти побудови пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні, надрукованій в газеті „Россия" з 17 січня ц.р., російський журналіст Димитрій Пронін представляв Шевченка, як завзятого ворога польського і жидівського народів, ганебно фальшуючи при цьому цитати із його творів. Слідом за Проніним на сторінках „Нового Русского Слова", в числі з 30 квітня, якийсь Н. Ульянов почав доводити, що Шевченко — ненависник інших народів, що він лицемір, бо не радів, мовляв, з приводу розкріпачення селян, яке, до речі, відбулося аж після Шевченкової смерти, що він атеїст і т.д. Але перевершив Проніна і Ульянова російський публіцист Пьотр Алексєєвський у своїй статті „Не сотвори собі кумира", надрукованій теж у „Новому Русскому Слові" з 6 червня ц.р. Не відмовляючи Великому Кобзареві деяких здібностей в ліричній поезії, цей автор приписує Шевченківській творчості „незвичайну бідність", „безнадійну вузькість", „психологічну грубість" і „емпіричну поверховність". Водночас цей „спец" від літератури, інтерпретуючи фальшиво слова Шевченка, визначає його, як „поета злоби, лайки і ненависти", для якого „моральне тільки те, що йде на користь любої йому України", який визнає для тієї користи моральною і священною дією „пролиття рік чужої крови" і „винищення мільйонів . . . діяспори".

Усі ці виступи російських публіцистів, рівноважені інколи про людське око несміливими протестами деяких земляків на сторінках цих же російських газет, мають характер конкретної політичної акції, спрямованої на те, щоб знеславити Шевченка в очах американської опінії, як поета злоби і ненависти, ворога інших народів, зокрема жидівського, і в дальшому не допустити до побудови проєктованого українською спільнотою у вільному світі пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні. Цього добивався Пронін своїм „перетворенням" козацької крови на жидівську, цього домагається відкрито також Пьотр Алексєєвський у цитованій вище статті, ставлячи почин побудови цього пам'ятника в одній площині із Законом про поневолені народи, як буцімто спрямований українцями на „розхитування російських етнографічних установ", значить, неподільности російської імперії. Збігається вся ця кампанія з подібними ж виступами совєтських сатрапів і поплентачів проти пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні.

Відповідь на всі підлазки й атаки еміґраційних та совєтських ненависників українського Генія може бути тільки одна: консолідація української спільноти у вільному світі і якнайдостойніше здійснення запланованої побудови пам'ятника Шевченкові в столиці вільної землі Вашинґтона.

ЗУСТРІЧ З СОВЄТСЬКИМ ТУРИСТОМ

Під таким заголовком цікаву розмову з совєтським туристом подав у травневому числі журнал „Социалистический Вестник", що виходить у Ню Йорку. Це, власне, розповідь друга другові після довголітньої розлуки, безпартійного перед війною, а тепер члена комуністичної партії, бо — як каже він — в кінці війни „під переможні кремлівські салюти переводилося масовий запис до партії, і непристойно та небезпечно було відмовитися до неї вступити". До великої політики цей анонімний турист нібито непричетний, про заміри, настрої та позалаштункові інтриґи на верхах знає лише з чуток, а тому говорив переважно про життя обласного міста, очевидно, на Україні, де він мешкає.

Життьовий рівень населення в останніх роках, — каже цей турист — помітно підвищився, одначе для багатьох на провінції і тепер стандарт 1925-28 рр. залишається недосяжною мрією. Черги біля крамниць, перебої в постачанні, низька якість продуктів — звичайне явище. Чорний ринок процвітає. Пияцтво, хабарництво, статева розперізаність, спекуляція і розкрадання державних засобів досягли ще небувалих розмірів.

Масових арештувань, як за сталінських часів, — каже совєтський турист — тепер немає, але закриті спецколеґії обласних судів залишились, і судді без роботи не сидять. Проте, комуніста, без попередньої згоди райкому чи міськкому, арештувати не вільно.

Після війни і особливо після смерти Сталіна серед народу помітно зменшився страх перед владою. Цей факт, у зв'язку з швидким зростом міст і робітничих селищ, де зосереджуються величезні маси людей, які гостро реаґують на всякого роду перебої в постачанні, непокоїть владу і змушує її вдаватися до таких надзвичайних засобів, як організація „народних дружин". Дружинників народ не любить і називає хрущовською опричниною. Справжнім керівником дружин є не міліція, як то офіційно подається, а райкоми партії та комсомолу. Оперативне керівництво ними належить органам державної безпеки. Пряме призначення дружин — боротися не так з хуліганством, як з „волинками", тобто всілякими заколотами та страйками на підприємствах, запобігати розгромам крамниць, як то було в деяких містах, заворушенням на базарах, залізничних станціях, стадіонах, на першотравневих і жовтневих демонстраціях. До дружин приймають найбільш відданих і войовничих партійців та комсомольців, але навіть цим людям зброю довіряють тільки тоді, коли дружина виступає на „операцію".

Ось що розповів совєтський турист про одну таку „операцію" в одному великому провінційному місті:

„У базарний день міліція пробувала була заарештувати за якесь порушення воєнного інваліда. В його обороні спершу виступили інші інваліди, які звичайно вештаються по базару, а потім дехто з публіки. З натовпу, що зібрався довкола, залунали погрозливі вигуки на адресу двох міліціонерів. Хтось шпурнув гнилим яблуком в спину одному з них; під рев і свист міліціонери поспішили зникнути. Незабаром на базарі появилися дванадцять міліціонерів і щось із сотня дружинників. Почався справжній бій. На дружинників полетіли каміння, пляшки. Розлютовані люди кинулися лупити дружинників усім, що траплялося під рукою. Мабуть, міліціонерам і дружинникам прийшлося б також тікати, якби не наспіла допомога: з сусідньої вулиці долетіла кулеметна стрілянина. „Танки оточують і обстрілюють базар!" — закричав хтось із натовпу. Люди в паніці, перекидаючи столи і ятки, кинулися врозтіч. У цій баталії були десятки поранених з обох сторін. Як пізніше виявилось, „кулеметна стрілянина" була імітована спеціяльними тарахкавками".

Партія, — розповідає анонімовий турист —надміру розрослась коштом випадкових елементів. Інертна рядова маса — пасивна і байдужа. Ентузіязму, бойового духа, віри і жертвенности перших років революції — нема й сліду. Тепер партійні організації мало чим різняться від профспілкових. Ліпші посади, мешкання, місця в санаторіях, високих школах приділюються в першу чергу комуністам. На безпартійного дивляться з недовір'ям, як на чужака. Ніякі здібності та дипломи без наявности партійного білета не допоможуть просунутися по службовій драбині, виявити свої таланти, поліпшити матеріяльне становище родини, добути науковий ступінь.

Під час усунення Жукова — пригадує турист — говорили на партійних зборах про „відрив офіцерства від партії", про загрозу бонапартизму і тенденції до кастової замкнености, про пиятику, кар'єризм, спроби відродити гірші традиції царського офіцерства.

Крім інформаційних листів, ЦК партії розсилає по обласних комітетах строго довірочні, тільки для вибраного активу, збірники найважливіших політичних статтей з еміґрантської та чужоземної преси. Кожний примірник такого збірника треба повертати до ЦК в точно зазначений речинець. Тим часом рядові комуністи і безпартійні слухають закордонні радіопередачі.

У 1954-55 рр. з таборів, тюрем та заслання поверталися ті нечисленні репресовані комуністи, які заціліли в тих умовах. Тих, що подавали заяви, — а подавали далеко не всі — відновлено в партії, але на відповідальні пости їх вже не брали. Дехто з колишніх репресованих виступав на партійних зборах із викриванням сталінського терору, але більшість, фізично й морально роздавлені, на зборах мовчать.

Серед комуністів, — як твердить турист, — дуже популярний Тіто. Захоплюються його сміливими експериментами. Часто слухають радіопередачі з Бєограду. У зв'язку з Тітом великий попит має історія ВКП в протоколах з'їздів і конференцій під редакцією Невського. Її примірники, що випадково збереглися, напівлеґально читають.

Совєтський турист чув про нелеґальні летючки, але походження і змісту їх не знає. Бачив одного разу на стіні елеватора грубо написане фарбою гасло: „Заберіть здохлого ката з мавзолею!" Дуже діяльні й активні „церковники" і різні релігійні секти.

Закон про заборону приватним особам тримати по містах і робітничих селищах корів і свиней викликав масове невдоволення, бо гостро погіршив матеріяльне становище низькооплачуваних груп робітників і службовців.

В. С-ко

Проф. Н. Полонська-Василенко

VI З'ЇЗД ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК В НІМЕЧЧИНІ

В днях 29-30 квітня і 1 травня ц.р. в Мюнхені відбувся VI З'їзд Об'єднання Українських Жінок в Німеччині (ОУЖ). Пройшов З'їзд з великим успіхом і притягнув не тільки жінок з усіх кінців Німеччини, але й широкі кола громадянства. Це виявилося вже в перший день З'їзду. На відкритті його можна було бачити не лише членів-жінок, але й представників значного числа громадських та наукових установ Мюнхену. Перше засідання було присвячене виборам ділової президії: голова — пані А. Степанюк, Дюссельдорф, члени — проф. Н. Полонська-Моргун, Дорнштадт, А. Дашко, Людвіґсбурґ, та секретарі — О. Яримович і М. Гарабач, обидві з Мюнхену. Після цього оголошено численні привітання: від Проводів обох українських Церков, від Центрального Представництва Української Еміґрації, Українського Вільного Університету, Українського Християнського Руху, інших установ Німеччини, Спілки Українок Америки, Британії і т. ін., та окремих осіб. День закінчився товариською вечіркою з концертом.

Зорганізовано З'їзд було дуже добре. Ділові засідання чергувалися з спільними „трапезами" в тому ж приміщенні і товариськими ґутірками, в яких представниці З'їзду могли ближче ознайомлюватися одна з одною й з умовами, в яких відбувається праця Відділів ОУЖ. На З'їзд прибули делеґатки та представниці від Відділів ОУЖ майже з цілої Німеччини — з Ганноверу, Дюссельдорфу, Кельну, Пассав, Бравншвайґу, Нюрнберґу, Штуттґарту, Авґсбурґу, Дуїсбурґу, Мюнхену та його околиць, разом 24 умандатованих делеґатки, не рахуючи гостей.

Центральною точкою З'їзду був докладний звіт голови ОУЖ, пані доцента О. Сулими-Бойко про діяльність цього об'єднання за два з половиною роки. Прекрасно написаний звіт дав повну драматизму картину боротьби ОУЖ за національну справу. Не зважаючи на постійне зменшення числа української еміґрації в Німеччині, за останні роки (з грудня 1958 р., коли відбувся V З'їзд ОУЖ) число Відділів ОУЖ збільшилося з 9 до 23, нових засновано 14, а число членів з 180 зросло на 275. Управа ОУЖ співпрацювала з іншими громадськими установами, головно з Українським Християнським Рухом, влаштовувала доповіді, товариські зустрічі, свята для дітей і членів, організувала курси української мови для чужинок, одружених з українцями. Але основною її діяльністю була опіка над українськими дитячими садками та школами: садків було 9 з 90 дітьми та 11 шкіл з 220 учнями. Фінансову допомогу для шкіл давали жіночі та громадські організації ЗДА, які перебрали патронат над окремими осередками. За звітовий час одержано й видано на утримання шкільництва 24.425 німецьких марок. Серед окремих видів допомоги був також „Фонд бабусі" — допомога найстаршим, самітним жінкам — їх було 10; допомога ОУЖ українкам в „старечих будинках" тощо.

Дуже цікаві були звіти делеґаток з різних осередків, які в цілому дали невідрадну картину життя нашої еміґрації в Німеччині: тяжкі умови праці садків; боротьба з денаціоналізацією, яка здебільшого проходить при пасивному відношенні батьків; тяжкі умови праці в школах, які не мають відповідних приміщень. І на цьому тлі ще яскравіше виступає праця членів Відділів, які ведуть героїчну боротьбу за українську душу, душу дитини, стараються дати їй національне виховання, закласти національні підвалини, що допоможуть дитині зберегти своє українське „я" в тому чужинецькому морі, яке її оточує.

Звіти делеґаток показали й іншу сторону діяльности ОУЖ: організацію національного характеру імпрез, ювілейних свят, вистав, вечірок і т. д., які мали на меті не лише дітей, — вони збуджували національні почуття дорослих, а також притягали увагу місцевого німецького населення до українського народу, української культури.

Тим же питання боротьби за українське „я", боротьби проти денаціоналізації були присвячені доповіді — маґістра Дарії Ребет на тему „Актуальність жіночих організацій" та пані Дарії Козакевич на тему „Виховання українських дітей в німецькому оточенні".

З'їзд закінчився виборами нової Президії: при бурхливих оплесках обрано пані О. Сулиму-Бойко — на голову, пані Дарію Ребет та пані Ірину Яримович — на її заступниць.

З'їзд викликав ряд цікавих думок. Передусім він показав, що на території майже цілої Німеччини, навіть в тих окремих пунктах, де українців є зовсім мало, знайшлися жінки, які, в умовах постійної боротьби за існування, жертвенно присвячують свій труд і свій час справі національного виховання наших дітей і молоді. Такі жінки не дають загаснути в наших людях вогню любови до України.

Але викликав цей З'їзд і інші ремінісценції. Протягом трьох днів були ми свідками, як коло 50 жінок, які походять з „того" і „цього" боку Збруча, старі і молоденькі, які щойно переживають весну свого життя, професори, жінки професорів і селянки, об'єднані одним інтересом, одною працею, обговорювали спільні питання. А що, може, найголовніше: серед цих жінок не почувалося тої страшної хвороби нашого часу — вузької партійности, не цікавило їх, жінок доброї волі, з ким мають вони діло в партійному розрізі: мельниківка дружньо розмовляла з бандерівкою і гетьманкою, членкиня УРДП з націоналісткою. В цьому лежить запорука дальшої успішної праці жіночих організацій, а може навіть і ширше — запорука оздоровлення нашого еміґрантського життя.

ПАХНЕ СІНОМ...

Пахне сіном твоє волосся,
Може дивно, але це так.
В цю хвилину
мені здалося,
Що відчула я м'яти смак.

В цю хвилину
мені здалося,
Що почула я ніжний звук
І туге золоте колосся
Гладить пальці
засмаглих рук...

Пахне сіном твоє волосся,
Верболозом,
лататтям з рік.
Ароматом тонким влилося
Все це в душу мою навік.

Не пройду я
повз це байдуже —
В ньому степ наш,
поля, луги.
Може, тому і ти,
мій друже,
Дорогий мені, дорогий!

ОЛЬГА СТРІЛЕЦЬ

НА ТЕМИ ДНЯ

ЦЬОГОРІЧНІ ВИПУСКНИКИ

Почався місяць червень, в якому мільйони молодих людей закінчують різного роду школи, початкові, середні та високі. Для економіки й культурного життя країни найважливішими є випускники, чи як їх називають „градуанти", коледжів та університетів, бо вони вступають до громадянства, займаючи становища, що їх залишають ті, які переходять на емеритуру або взагалі відходять в інший світ.

Варто придивитися, що являє собою ота численна армія цьогорічних випускників, що її загально називають „клясою 1961-го року".

Директор відділу коледжів і університетів при департаменті здоров'я, виховання і добродійности, д-р Ернест В. Голліс, обрахував, що 1,400 чотирирічних коледжів і університетів в цьому році нададуть титули бакалаврів 480,870 випускників, — в минулому році їх було 395,700; 76,238 випускників дістануть титули маґістрів (Master degree) — в 1960 році їх було 72,416; докторські титули мають дістати 10,146 вепускників, — в 1960-му році їх було 9,987.

Тож виходить, що цього року наукові ступні здобули 567,254 випускники, а в минулому році їх було тільки 478,103. Однак, не всі вони кинуть академічні школи: ціла армія молодих градуантів після здобуття ступнів бакалавра чи маґістра, далі студіюватиме, щоб здобути ще вищий ступінь, аж до докторського включно.

Фред М. Гечінґер пише в „Ню Йорк Таймсі", що цьогорічні випускники власне, мали б називатися „клясою Корпусу Миру". Але дотеперішнє число зголошень до цієї організації стверджує, що тільки незначна кількість студентів і студенток вирішила працювати в Корпусі Миру. Вони плянують виїздити на працю за кордон як представники приватних фірм або й на власну руку, але не як члени Корпусу Миру, до якого ставляться з деяким скептицизмом з огляду на його природу і механіку його підготови. Студенти побоюються того поспіху, з яким жадають від них вносити просьби про прийняття до Корпусу Миру.

До яких фахів підготовляють себе цьогорічні випускники?

Тут треба підкреслити значне зменшення числа тих студентів, які хочуть бути лікарями, і збільшення числа тих, які бажають стати вчителями.

Серед випускників, які цього року здобудуть титули бакалаврів, коло 24 відсотків вирішили стати вчителями, 15 відсотків плянують працювати в різних бизнесах, коло 14 відсотків студіюють соціологію, 10 відсотків — інженерію, 4 відсотки — фізику і 4 відсотки — біологію.

Ось деякі статистичні дані, які підтверджують подані вище узагальнення:

Веслеєнський університет в Міддeлтавні, в Коннектикаті, цього року випустить 22-ох студентів — майбутніх учителів, а минулого року цей фах вибрали собі тільки 7 студентів. 29 випускників цього університету виїдуть на працю за кордоном, але ніхто з них не виявив охоти працювати в Корпусі Миру.

Єйльський коледж дасть 925 випускників, з яких 125 вибрали собі фах правників. Поважне число випускників плянує виїхати до Африки, деякі як члени Корпусу Миру, 25 посвятяться вчительському званню, а 85 медицині.

Колумбійський коледж стверджує зменшення числа тих, що студіюють медицину, і збільшення кількости тих, що вивчають право.

З-поміж цьогорічних випускників є також студенти українського роду. В своїй більшості вони були зорганізовані в українських студентських громадах, де вивчали українознавчі проблеми в найширшому понятті цього слова. Віримо, що цю працю продовжуватимуть вони й після того, як залишать коледжі та університети.

Батьки тих українських випускників, які в цьому році залишають початкові й середні школи, повинні подбати, щоб їхні діти продовжували навчання, бо в добі механізації праці треба якнайбільше освіти.

С. Рандик

СНОВИДА

(Історія одної ночі)

(3)

звечора акуратно поголився, але нікуди не пішов, як би то можна було сподіватись. Замість того ліг спати, бо, мовляв, дуже зморився на службі. І другим радив довго не засиджуватися і лягати. Жінка лягла, але не спала і пильно наслухала. І зараз же по перших півнях почула, як тихо-тихенько відчинилося вікно в покої чоловіка. Обережно відкрила своє і побачила, як чоловік тишком-нишком спустив за вікно свої ляковані черевики. Зараз же розбудила хлопця і сказала йому викрасти їх. Хлопець був цілком на маминім боці, вмить переліз через вікно і вкрав ті черевики. А коли за хвилину впали з вікна штани і фрак, то й вони негайно опинилися в маминих руках.

За пару хвилин почулося, як Загурський сам переліз через вікно, причинивши за собою обидві його половини. Жінка скочила до його кімнати і замкнула вікно наглухо. А потім того ціла родина стишилася і пильно приглядалася, що буде далі.

Загурський мав на собі кальсони, сорочку, камізельку-піке і під шиєю метелика. Решту мав натягнути на себе поза хатою. Та коли нагнувся до землі, щоб підняти ту решту, то, крім бур'яну і лопухів, не намацав нічого. Не вірячи своїм пальцям, нахилився до самої землі, щоб приглянутися очима. І це не помогло. Ні черевиків, ні штанів, ні фраку не було ані знаку. Загурський став і розглянувся довкола. Подивився на вікна: вони були зачинені і німі. Постояв трохи, поправив на шиї метелика і почав знову шукати. Крок за кроком переходив з місця на місце, докладно обмацуючи землю. Нараз почув, що хтось наче підійшов. Подивився в той бік і побачив собаку, що стояла трохи збоку і з цікавістю приглядалася, що робить її господар.

— Лупаєш очима, розпресучий сину! — прошептав Загурський до пса шипінням, повним зневаги, — по цілих днях б'єш байдики, а вночі лежиш у буді колодою. А на злодія нема пса!

Собака засоромився і сховався до буди. А Загурському прийшло в голову, що може то собака порозтягувала ті речі, а може й до буди затягнула. Підійшов до буди, запхав усередину руку, перемацав, що міг, і нічого не намацав. Тільки собака з чемности кілька разів лизнула гостя в руку. Після цього Загурський вирішив перешукати всі кущі і зарості. Це була досить марудна робота, але не було іншої ради. Переходив від куща до куща, від купини до купини, не розбирав, де глуха кропива, а де жалюща, де лопух, а де колючі будяки чи що там. При цьому раз-у-раз підносив голову і поправляв собі метелика під шиєю.

Цю трагічну пригоду побачив недалекий сусіда, що якось вийшов надвір. Довго дивився, але не розібрав, що воно таке, і покликав жінку.

— Щось у Загурських ходить по подвір'ї, але ніяк не второпаю, що. Щось біле...

Побачивши Загурського, жінка відразу сказала, що то нечиста сила, поквапцем перехрестилася і втекла до хати. Чоловік не повірив і розбудив сусіду.

— Моя каже, що то нечиста сила, але то не може бути, бо нечиста сила чорна, а не біла.

— І не чорна, і не біла. Ніякої нечистої сили нема, — пояснив сусіда. — Це якийсь злодій. Давайте дрючка.

І, взявши в руки по дрючку, обидва почали обережно підкрадатися ближче. Та коли підкралися до самого плоту, то побачили, що це Загурський.

— Здурів чи що?

— Шшша... Це сновида. Намісячник. Підождіть, зараз полізе на хату.

І справді, за хвилину-дві Загурський поліз на вікно. Довго вовтузився коло нього, щоб відчинити, але не вдалося, і він ізсунувся назад на землю.

— Драйтюх! — прошипів сусіда. — Не сновида, а дрантюх! Доброго сновиду сам місяць тягне догори, підносить його, як пару, водить по вузеньких примурках, по ґзимсах, підносить на високі шпилі, на стрімкі щовби, а цього бабія і розпусника не хоче навіть на вікно витягнути. Тьху! Один раз у житті трапилося побачити сновиду, та й той останнє дрантя! А як дурень прибрався!

Зоня та її парубки даремно ждали капельмайстра. Не діждалися. Замість керувати хором, він сидів під бузиною біля плоту і раз-у-раз поправляв метелика на шиї. Так пересидів других і третіх півнів. А коли вранці служниця відчинила знадвірні двері хати, він непомітно проскочив до своєї кімнати. За цих кілька хвилин спритний синок успів покласти назад під вікно ляковані черевики, пружковані штани і фрак.

Опинившись у себе, Загурський насамперед заглянув до шафи. Мав надію, що лихі нічниці помішали йому шихи, забили баки і збили з пантелику, і що речі чекають на нього в шафі. Та в шафі не було нічого. Для певности відчинив іще вікно і позиркнув униз: там лежало все в повнім порядку! Моментально скочив за вікно, схопив речі і перекинув до хати, а за ними і сам переплигнув. Був радий, що жінка нічого не бачила. А потім положився в ліжко, як ніде нічого...

За кілька днів по цій пригоді побачив здалека Зоню. Була вся в чорному і мала вигляд великої схимниці. А коли трохи наблизилась, то побачив, що мала опущені долу очі.

— Свята! — сказав глузливо і скрутив із дороги.

На вечерниці більше не ходив. Ні до Зоні, ні до котроїсь іншої. А якщо ходив, то дуже скритно.

НАШИМИ ЩЕДРИМИ ПОЖЕРТВАМИ ЗБУДУЙМО У ВАШИНГТОНІ ПАМ'ЯТНИК, ДОСТОЙНИЙ ВЕЛИКОГО ШЕВЧЕНКА, УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ І АМЕРИКАНСЬКОЇ СТОЛИЦІ!

КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ ВІДНОВИЛА МИСТЕЦЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ

З оновленим складом і мистецьким керівництвом Капеля Бандуристів імени Тараса Шевченка розпочала нову туру концертів по Америці й Канаді. Вистачає вже тієї кількости концертів, що відбулися, щоб цінювати успіхи Капелі. Свою нову мистецьку подорож Капеля пов'язує з її вкладом у Шевченківський Рік, проголошений на відзначення Сотих Роковин з дня смерти геніяльноного сина України, ім'я якого вона носить.

У цій подорожі Капеля сповняє свій великий обов'язок, не тільки мистецький, але й громадський, національний!

По виконанні у першій частині програми — добре скомпонованої сюїти „Слово Тараса" — Капеля другу частину концерту почала Кантатою Миколи Лисенка, слова Вол. Самійленка;

Поет живе! Ми слухаєм його-
Ми чуєм заповіт його священний —
Учитися, кохати край страждений
І не цуратись рідного свого.

Ці слова звучать кульмінаційним акордом, який вивершує лірично-епічну напругу сюїти з такими речами в фіналі, як; „Гей, злітались орли" Кирила Стеценка, та „Живи Україно", Гайворонського, слова Олеся. І вони найповніше висловлюють ту національно-громадську функцію мистецького успіху Капелі в її новому концерті в цей Шевченківський Рік; поет живе! Ми чуєм заповіт його священний! — Звуками співу й музики Капеля відтворює для нас світ мрій, страждань, ідейних прагнень поета! Витворює єднання нас з ідейним світом поета, борця за волю нашого народу!

В сюїті чергуються басові й тенорові сольо елегійно-медитаційного то героїчного характеру з драматизованою рецитацією на широкім полотні музично-хорового тла. Рецитацію виконують: Олександер Садовий, соліст Капелі, тенор, в минулому — також актор кількох театрів в Україні, та Степан Чорній, співак Капелі, гарного забарвлення баритон:.. актор Львівського театру імени Заньковецької, що рік тому прибув з України.

Добре розроблена тематично, продумана й зрівноважена стилістично, сюїта дає таке багатюще тло для дальшого розгортання програми, що Лисенкова Кантата, написана на П'ядесяті Роковини смерти поета, звучить як тріюмфальне піднесення Шевченкової теми в цілості концерту: „І справдимо ми заповіт священний! Ні, не вмер!" — живе поет, велетень духа. Звучить як наша клятва перед масстатом дум геніяльного сина України:

І всі ми, скільки є, в душі своїй клялись
Тих дум не зраджувати зроду!
І справдимо ми заповіт священний:
Поет живе в серцях свого народу!

Чудова клясична річ Кантата, для мішаного хору, через складність в хоровій частині, з басовими й теноровими сольо, потрапляли до репертуару сильніших хорів і тому мало виконувалась і мало відома сучасному слухачеві. Велика заслуга Капелі, що вона взяла до репертуару цю річ і гідно її виконує.

Виконуючи такі клясичні речі, як Лисенка „Ой, нема, нема," „У туркені," Кантата; „Живи Україно", Гайворонського, „Пісню про Тютюнника" й інші — одночасно Капеля тримається кобзарського стилю в жанрі народньої й історичної пісні й думи. В цьому широкому стилістичному діяпазоні вона зросла, розвивалась і закріпилась, як мистецька сила.

Сильне враження справляє пісня „На смерть поета" Григорія Китастого. Китастий аранжував її для хору та бандур з сольовим тріо (виконують тенор Гр. Попов, другий тенор Ів. Китастий, баритон В. Кучер) — на широкім настроєвім тлі басової партії, що властива йому, як композиторові.

Добре контрастує з нею пісня „Вітер віє" — уривок з Шевченківської поеми „Перебендя" — подає ідилічний образ з кобзаря в степу на могилі. Народньо-пісенний характер репертуару в цій частині програми доповнює люблена Шевченком народня пісня „Чом дуб не зелений" (сольо заспіви: Ол. Садовий, Я. Сена).

Так підкреслено розгортається ще друга тема концерту — витворена народом, народньопісенна традиція навколо постаті Шевченка: народні пісні на слова поета й пісні народу, люблені поетом.

І знову народня пісня на слова поета „Сонце гріє". Ця прекрасна поетична арія зі вступу поеми „На вічну пам'ять Котляревському", з її лагідним настроєвим роздумуванням, зовсім мало відома. Стала знаною вона з виконання Дівочою Капелею Бандуристок СУМА, під мистецьким проводом Петра Потапенка. У виконанні Капелі Бандуристів вона звучить таким барвистим і свіжим голосовим кольоритом, що сприймається, як одна з ліпших речей репертуару. Гармонійна мельодія на чотири голосий хор з розміром вальсового ритму вказує на походження її зпоміж міських, можливо, й освічених верства. А це в свою чергу вказує й на те, що не тільки село, але й місто — народ з його найширшими верствами, з робітництвом включно, є тим широким кліматом традиції народньопісенного культу довкола Шевченка.

Контрасту й змістовости темі додає улюблена Шевченком народня пісня „Довго Кармелюк по світу ходив". Твір мало виконуваний досі. Пісня лірично-епічного характеру, піднесено й легко співається. Аранжерована вона для хору й бандур з сольом тенора, Євген Цюра, й баритона, В. Кучер. Вона в програмі підготовляє інший настрій — перехід до героїчного, що досягає свого драматичного напруження в черговій точці.

Цісю точкою є „дума про Нечая." Написана Д. Січинським як сольова річ для тенора з фортепіяно. Аранжеровку для хору й оркестровку для бандур уклав Петро Потапенко. Ляконічний вислів і водночас широкий закрес малюнка надає їй характеру яскравої героїчної баляди. З знаменитим сольо у виконанні Ігоря Зайферта вона виводить фінал програми просто до тріюмфального піднесення.

І, зрозуміло, як вкраплення веселої барви до загального полотна програми, виконується — пісня на слова Шевченка — „У перетику ходила", М. Федорова. Пісня гумористична, забарвлена щирим лірризмом безпосередньости, у чому, може, й таємниця її гумору. Сольо басової партії гарно передає настрій, створений поетом.

Тему духового пов'язання народу й поета в пісні Капеля поширює в програмі свого концерту аж до завершення її в найновіших народніх витворах — повстанською піснею „Не хилися берізонько". Вона добре завершує тематично програму концерту, пов'язуючи минуле з сучасним тяглістю боротьби цілих поколінь народу, боротьби за визволення, заповідженої поетом-революціонером. Пісня цікава яскраво виявленим народньопісенним кольоритом мелодії, стислим малюнком і виразним сучасним деталем у фіналі — „щоб вернулись батько-ненька з далекої Колими".

Петро Садовий, баритон, чудовий заспівами у кількох провідних речах програми, Йосип Панасенко, ліричний тенор, один з давніх ветеранів Капелі, з новіших — бас П. Пахолюк, баритон І. Косіковський, тенор Б. Косак, О. Отрошко.

Скрізь, де побувала Капеля з концертом, публіка стрічає й проводить її з ентузіязмом. Захопленню не має меж. Важливо, щоб Капеля відвідала з новою теперішньою програмою найдальші закути нашого континенту, де є українські громади. Особливо це тепер важливо, у Шевченківський Рік. Хай Капеля скрізь понесе свій чар легендарного свшан-зілля українській людині, найдальше закиненій у нашій еміграційній діяспорі. І це вже обов'язок не тільки Капелі, але й громадянства. Громадянство розуміє, що Капелі потрібна підтримка. Але підтримку треба організувати й здійснювати, розуміти її — це замало!

По успішній турі по Європі Капеля потрапила в затяжну кризу в зв'язку з від'їздом з Дітройту, місця осідку Капелі, її дириґентів і відірваністю їх від Капелі продовж років. Капеля несе моральний тягар за борг, що його допустилось Товариство Приятелів Капелі, спонзоруючи ту подорож Капелі. Саме тепер крайній час і пора для Товариства Приятелів Капелі дoскласти старання при теперішній турі, щоб ліквідувати фінансові труднощі, які заіснували. Те, що Капеля продовжує діяльність і гідно виконує свій обов'язок, додає великого піднесення громадянству.

Громадянство дуже вдячне керівництву Капелі, її складові, постійному її ядру, що з посвятою віддаються праці в Калелі, На цю вдячність заслуговує довголітній і відданий голова Управи Капелі Петро Гончаренко, невтомний надхненник діяльности Капелі, і зокрема — теперішній дириґент Капелі Петро Потапенко, давній співучасник мистецького проводу Капелі, як замісник її дириґентів. Петро Потапенко відомий як творець і мистецький керівник знаного Квартету Бандуристів і, останньо, як творець і мистецький керівник Дівочої Капелі Бандуристок.

Капеля діє, розвивається. Завдяки її концертам наші громади переживають велике піднесення у цей Шевченківський Рік. Капеля наповняє нас великою національною гордістю, надхненним почуванням до пошанування, до звеличення пам'яті нашого безсмертного Кобзаря, національного генія України! Це завдяки їй, ми чуєм заповіт його священний! Переживаємо почування клятви сповнити цей заповіт в боротьбі за визволення України!

П. Марчевський

Концерт Зої Полевської в Балтіморі

Велика заслуга Зої Полевської для української музичної культури м. ін. в тому, що вона — один з небагатьох у нас популяризаторів музики челя, інструменту, якого розвиток має ще досить коротку історію. Зоя Полевська має за собою численні блискучі мистецькі турне по різних столицях світу, а музичні критики різних національностей сприйняли її музичне мистецтво незвичайно тепло і прихильно. Час від часу Зоя Полевська з'являється на українських концертових естрадах, захоплюючи своєю грою українську публіку, яка любить нашу заслужену челістку та високо її цінить.

30-го квітня ц. р. Зоя Полевська загостила до Балтімору й обдарувала місцеву українську громаду концертовою грою свого інструменту, яким вона володіє неперевершено, викликаючи подив і захоплення авдиторії. Її виступ складався з творів Фрескобальді, Боккеріні, Айвазіяна, Антона Рудницького, Арсена Корестченка, Василя Безкоровайного, Альбеніза та Сарасате. Виступила Зоя Полевська теж з „Українською піснею" власної композиції. Власний твір нашої челістки настільки припав до смаку слухачам, що вони спеціяльно просили її повторити в наддатках. Чаруючі музичні хвилі челя Полевської викликали рясні оплески у слухачів, які по вичерпаній програмі просили мистця наддатків.

Концерт Зої Полевської — це, на ділі, виступ двох мистців, її ж бо акомпаніятор — це проф. Микола Полевський, батько Зої, відомий український піяніст і тонкий знавець акомпаніяторської техніки. Концерт Полевських зворушує і залишає тривалий спомин.

За таку високомистецьку розвагу балтіморці вдячні не тільки виступаючим мистцям, але й місцевому Відділові Ліґи Української Католицької Молоді, що концерт організував, як теж місцевому пароховi, о. П. Мельничукові та проф. П. Войтовичеві, що вложили багато зусиль для успіху концерту.

Я. Ш.

Громадське політичне віче в справі перевибору Марусі Е. Бек на радну міста Дітройту

В неділю, дня 21 травня ц. р. відбулося в залі Українського Народного Дому при вул. Мартін в Дітройті громадське політичне віче в справі перевибору Марусі Е. Бек на радну м. Дітройту при правиборах, що назначені на день 12 вересня ц. р. Згадане віче влаштовано заходами Українського Громадського Комітету, зложеного з представників місцевих українських організацій і установ. Віче відкрив промовою член Комітету д-р Михайло Дужий, який покликав почесний Комітет віча, зложений з членів Громадського Комітету, вказав на вагу підтримки кандидатури Марусі Е. Бек та передав слово головному бесідникові п. Іванові Бекові. У зворушливій промові бесідник переказав всі зусилля Марусі Е. Бек для підтримки громадської праці української спільноти на терені м. Дітройту, на її довголітню працю для здобуття відповідної позиції в американськім житті та її відданість українській справі. З дальшими промовами виступили: д-р Тренд, професор Вейн університету, дир. Білоус, п. Володимир Тустанівський і п. Катерина Хом'як. В тих промовах підкреслювано вагу підтримки кандидатури Марусі Е. Бек на поновний вибір до Міської Ради Дітройту та подавано пропозиції для організації відповідної акції. Опісля промовила п. Маруся Е. Бек, яка підкреслила, що при надходячих виборах іде не про її особу, але про престиж української спільноти на терені Дітройту та про затримання здобутої з великим трудом позиції у Міській Раді великого Дітройту. Після кінцевого слова д-ра Миколи Дужого прнявні на вічу одноголосно прийняли відчитану заяву із закликом до українських виборців підтримати всіми засобами кандидатуру п. Марусі Е. Бек та перевести відповідну пропаганду серед чужонаціональних громадян.

(О. М.)

● **З Торонта** повідомляють, що там **згоріли 25 коней**, які були власністю школи верхової їзди (**Райдінґ академі**), яку знищила пожежа. Між цими кіньми був і славетний кінь Джорроке, якого вживала Канадійська дружина на міжнародних змаганнях.

Українська Вільна Академія Наук у ЗДА влаштовує Наукове Засідання Комісії Академії для вивчення історії українсько-жидівських взаємин з доповіддю Всеволода Голубничого: „Місце і роля жидів у суспільстві совєтської України перед Другою світовою війною". Засідання відбудеться в суботу 10 червня ц. р., о год. 7.30 веч. в будинку Українського Інституту в Америці 2 Іст 79-та вул., Ню Йорк, 3-тій поверх.

Керівництво Комісії

„Ми ростем, ми надія народу..."

Зенон Іванонько, син п. Василя і Ірини Іванонько з Бінґгемтону, Н. Й., досі вповні виправдав вище наведені слова пластового гимну.

З відзначенням закінчив середню школу, одержав сти-

Зенон Іванонько

пендію „Ню Йорк Стейт Сколаршіп" Сиракюз Юніверситі Сколаршіп і Рінселар Політекнік Інститют". Зенон попри блискучі осяги в школі, де є теж членом „Нешенел Онор Сосайеті", бере живу участь в українському громадському житті. Є він активним членом Пластового Гуртка „Орел", членом обох хорів церковного і національного, і виступає теж в танцювальнім гуртку і є вкінці добрим учнем VI кляси української парохіяльної школи. Зенон втішається симпатією і пошаною не тільки серед друзів, але теж і у старшого громадянства.

М. К.

Короткі Вістки

● **Англійський найвищий** цензор, лорд Чемберлен, Ерл оф Скерборо, сконфіскував частину сатиричного скечу, який в гумористичній формі оспівував дружину президента Кеннеді Жаклін, порівнюючи її з дружиною кол. президента Айзенгавера Мамі. Англійські власті, які в справах цензури є надзвичайно ліберальні і право цензурування преси чи видовищ стосують тільки у вийняткових випадках, стали на становищі, що в даному випадку річ іде про дружину голови союзної великодержави й тому не можна навіть жартами втягати її до сатиричної ревії.

● **Поліція пригадує мешканцям Ню Йорку,** що переходити вулиці можна тільки при кінці бльоків, а не в середині. Кілька днів поліцисти будуть тільки пригадувати публіці це зарядження, а пізніше будуть карати гривною тих, що порушують ці зарядження.

● **Президент Кеннеді** 13-го червня промовлятиме на прийнятті в другому дні з'їзду посадників американських міст, який відбуватиметься в столиці від 12-го до 14-го червня.

● **Журнал „Пополейшен Бюллетін"** з червня ц. р. стверджує, що в 1960-му році пересічний вік американців, які одружувалися, виносив 22.8 року, а американок — 20.3 року. Найбільше американців одружувалися у 21-му році, а жінок у віці 18-ох років. В 1890 році різниця між „молодятами" була пересічно 4 роки, а тепер чоловіки пересічно старші від жінок на 3.5 року.

● **Англійська поліція,** славетній Скотленд Ярд, виявила змову гурту нацистів в Англії, які плянували схопити ізраїльського амбасадора Артура Люрі і переховувати його в одній закутині в Шотляндії, погрожуючи вбити його у випадку засудження на смерть Адольфа Айхмана на процесі в Єрусалимі. Змова не вдалася, бо не можна було знайти охочих для її здійснення.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Для вшанування 20-ліття смерти Богдана Лепкого,** Наукове Товариство ім. Шевченка — Філологічна Секція влаштовує в суботу, 10-го червня 1961 р., в годині 6-ій вечора, в залі НТШ, 302-304 Захід 13-та вул. в Ню Йорку — Наукову Конференцію, на якій проф. д-р Г. Лужницький виголосить доповідь на тему „Моя співпраця з Богданом Лепким в театральній інсценізації його творів", проф. д-р В. Лев дасть доповідь на тему „Автобіографічні елементи у Богдана Лепкого", а проф. д-р Р. Смаль - Стоцький поділиться зі слухачами „Особистими споминами про Богдана Лепкого".

● **Урочисте Свято Матері,** відбулося заходом 1-го Відділу Союзу Українок Америки в Ню Йорку. У програму свята, що його відкрила п-ні К. Пелешок і що ним проводила п-ні І. Бенцаль, входили декламації, сценки, гра на акордеоні та виступи дитячого хору. Звідомлення з свята буде надруковане в одному з чергових чисел „Свободи".

● **В Сан Дієґо в Каліфорнії** живе досить численна українська громада, яка проявляє видатну активність в різних ділянках життя. Ширший допис про цю діяльність, надісланий О. Куленком, буде надрукований згодом.

● **Перша українська ґалерія образів,** заснована ред. Миколою Колянківським і його дружиною Ольгою в Торонті, приміщена тепер в окремому, достосованому для цього домі і поширила свою діяльність на виставлювання праць не тільки українських, але й інонаціональних мистців. В травні відбулася виставка мадярського маляра Юлія Вереша і на майбутнє пляновані дальші виставки українських та інших мистців. Стаття про цю ґалерію буде надрукована найближчим часом.

● **Пам'ять поляглих за Волю** України вшановано заходом Відділу ОбВУА в Ню Гейвені в днях 28 і 30 травня ц. р. Богослуженням в церкві і панахидами на могилах поляглих та жалобною академією, яка відбулася 30 травня ц. р., в церковній залі, що її відкрив голова Відділу сотн. Ол. Козловський, і під час якої промовляв д-р М. Сіґурович. Звідомлення з цих святкувань буде надруковане пізніше.

● **Відомий український композитор і дириґент Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка Григорій Китастий,** який живе тепер в Каліфорнії, перебув з початком червня після кількамісячного лікування в шпиталі важку операцію хребта. На думку лікарів стан його здоров'я поважний, але не критичний. Після операції мусітиме перебувати ще декілька тижнів у шпиталі в Сан Дієґо.

● **Веч. о. Петро Маєвський** дириґував хором української православної церкви св. Володимира на Шевченківському концерті в Лос Анджелесі 30-го квітня ц. р. — треба додати в доповненні допису про цю імпрезу, надрукованого в „Свободі" з 31-го травня ц. р.

Сенатор Ґолдвотер не буде кандидувати з Рокефеллером

Вашингтон. — Новий голова Республіканського Крайового Комітету конґресмен Вілліям Е. Міллер передбачив на телевізійній програмі, що сенатор Беррі Ґолдвотер може бути кандидатом на віцепрезидента разом із губернатором Рокефеллером, який мав би кандидувати на президента. Але сенатор Ґолдвотер заявив після того, що він, як консерватист, не погоджується на таку комбінацію, бо „ліберали не добре кандидують разом із консерватистами". Рокефеллер є лібералом республіканцем. Також і прихильник Рокефеллера сенатор Джекобс К. Джевітс є проти такого списка Рокефеллер-Ґолдвотер, бо тоді республіканці програли б вибори. На думку цього сенатора республіканці можуть виграти вибори тільки з ліберальною програмою. Та інакше думає сенатор Ґолдвотер. Він заявив, що від 1936-го року, республіканці, за вимком генерала Айзенгавера, програвали вибори тому, що були зналіберальні. Міллер заявив, що Ніксон зможе здобути кандидатуру на президента і президентуру, якщо в 1962-му році здобуде пост губернатора в Каліфорнії.

Олександер Домбровський

ЧЕРГОВИЙ ЕТАП В ЖИТТІ Й ДІЯЛЬНОСТІ УВАН У ЗДА

Не так то давно появилася на сторінках нашої преси вістка про те, що Українська Вільна Академія Наук у ЗДА задумує придбати власний будинок в Ню Йорку і у зв'язку з тим заклик до нашого громадянства складати пожертви на згадану ціль. Найвищий уже був час, щоб наша Академія після понад десятилітньої поневірки в незвичайно тісному приміщенні добилася врешті свого власного приміщення.

Дехто з широких кол нашого громадянства, для кого поняття українства і патріотизму не є звичайною фразеологією, відгукнувся жертвенно на той заклик. На адресу УВАН почали напливати датки часто від осіб, які, в повному розумінні високої цілі, посилали тяжко запрацьований гріш, щоб своєю пожертвою причинитися до здійснення цієї цілі. Деякі листи з грішми й чеками, писані нераз мозольними, спрацьованими руками на адресу УВАН, своїм безпосереднім і простим, але незвичайно щирим і теплим змістом, викликували направду глибші чуттєві настрої серед тих, що уважно їх перечитували в Академії. Це ж українська, тяжко працююча людина, давала доказ повного розуміння ваги української науки як духової зброї в боротьбі за наукову Правду в умовах направду нелегкого еміґраційного життя.

З тих надісланих і зібраних датків вийшла майже одна четвертина загальної суми, яку належало заплатити за будинок. Щоб зреалізувати купівлю будинку, треба було зятягнути позику. Будинок куплено, але на Президії УВАН у ЗДА тяжить обов'язок щомісячної сплати довгу з відсотками. Перший відгук громадянства проминув і датки перестали напливати, що ставить Академію в прикре положення, бо незвичайно скромні можливості УВАН у порівнанні з її направду великанськими завданнями, головно на видавничому відтинку, не дозволяють на сплачення затягненого довгу без активної помочі нашого громадянства.

Можна найти частинне виправдання того, що датки перестали напливати до Академії, бо перед нашим громадянством станули нове завдання здвигнення пам'ятника Кобзареві в столиці ЗДА, що носить назву саме того, якого поет згадав у своїй творчості як речника „нового й праведного закону". Такий пам'ятник мусить станути у Вашинґтоні в соту річницю смерти великого поета й збірка на ту ціль є без сумніву конечна. Але поруч зі збіркою на здвигнення пам'ятника Шевченкові являється абсолютно конечним продовжування другої збірки — на виплату довгу за будинок Академії. Ми знаємо, які сумні наслідки могли б бути, коли б Академія не змогла вив'язатися зі своїх фінансових зобов'язань. Наше громадянство у ЗДА являється настільки численним і заможним, що може без більшого труду виконати свій патріотичний обов'язок і відносно одної і другої збірки, тимбільше, що обидві збірки мають повне моральне право переводитися в рямцях і під знаком сотих роковин смерти великого поета, який загрівав своїх земляків до науки „Учітеся, брати мої", та який жив і страждав для тої української Правди, що її сьогодні, під час найбільшого нашого історичного лихоліття, обстоює і науково обороняє на арені світової науки Українська Вільна Академія Наук у ЗДА.

УВАН у ЗДА потрапила здобути собі на протязі понад десятилітньої діяльности довір'я не лише серед нашого громадянства, але і серед широких кол світової, а в тому в першу чергу американської науки. Академія нав'язала наукові контакти як з поодинокими американськими й іншими ученими-чужинцями, і з різними науковими установами та виступила на арену світової науки. Її англомовні Аннали, де публікуються праці не лише українських, але й чужих учених з різних країн і континентів, свідчать своїм змістом і формою про науковий ріст Академії та її осяги на полі популяризації української наукової Правди на форумі світової науки. Багато українських науковців, згуртованих при Академії, старається за всяку ціну — коштом свого здоров'я і добробуту своїх найближчих додержати кроку своїм колеґам в науковій праці — уродженим американцям і чужинцям на широкому шляху наукових дослідів. Даючи зі своєї сторони всі зусилля у боротьбі за наукову Правду, Академія має право надіятися моральної і матеріяльної підтримки від найширших кол українського громадянства. Таку ж підтримку мають від свого громадянства наукові установи інших національних груп. І Академія вірить, що наше громадянство виконає з честю свій священний обов'язок супроти своєї Кузні української наукової праці, де кується і гартується наша наукова Правда.

Тому в цей Шевченківський 1961 рік поставмо собі за точку нашої національної амбіції виконати два завдання: не лише поставити пам'ятник Шевченкові у Вашинґтоні, але також своїми пожертвами причинитися до сплачення боргу нашої Академії в Ню Йорку, де кипить наукова праця й де обґрунтовується науково ідеї, зрощені й виплекані в пламенному серці найбільшого поета України.

Апелюємо до всіх синів і дочок соборного українства у ЗДА, без різниці географічного походження, віроісповідання і політичних переконань, які ще не зложили пожертви на будинок УВАН у ЗДА, виконати цей свій національний обов'язок можливо як найскорше, щоб придбаний будинок став повноправною і фактичною власністю нашої Академії після сплачення довгу. Кожний по своїй змозі! Кожна, навіть найменша пожертва, причиниться до осягнення цілі. Нехай не буде української родини, чи української людини, яка б відказалася від тої конечної пожертви! В той спосіб викажемо нашу національну зрілість, політичне вироблення і зрозуміння ваги української науки в наших змаганнях за велику, дорогу нам усім справу. Це буде наша гідна відповідь тим, що поневолили нашу науку на Рідних Землях.

Закінчім щасливо, зачате діло!

Пожертви можна надсилати на нову адресу: The Ukrainian Academy of Arts and Sciences, 206 West 100th Street, New York 25, N.Y.

Рокефеллер не хоче допомоги Ніксона у виборчій кампанії 1962 р.

Кемден, Н. Дж. — Нюйорський губернатор Нелсон А. Рокефеллер на пресовій конференції у зв'язку з виборчою кампанією за вибір колишнього секретаря праці Джеймса П. Мічелла на сенатора зі стейту Ню Джерзі заявив, що він воліє вести виборчу кампанію за свій перевибір в 1962-му році сам, і не думає просити про допомогу колишнього віце - президента Ричарда М. Ніксона. Але він заявив, що проситиме допомоги Мічелла у виборчій кампанії в найближчому році. Рокефеллер заявив, що Мічелл виграє цьогорічні вибори, які є дуже важні не тільки для Ню Джерзі, але і для цілих ЗДА, бо перемога Мічелла над демократичним противником свідчитиме про те, що виборці підтримують республіканців, пізнавши, що демократи за урядування губернатора Роберта Б. Майнера допустили до економічної знижки в цьому стейті. Проти Мічелла кандидує демократ Ричард Дж. Гюз.

Кастро вимагає, щоб на Кубу прибули американські делеґати для виміни полонених

Кі Вест, Флорида. — З Гавани подають, що Кастро погодився на виміну 1,214 кубинських повстанців за 500 американських тракторів, але зажадав, щоб для переговорів в цій справі прибули представники американського Комітету Трактори за Волю. Він сказав, що найрадше бачив би на Кубі пані Ф. Д. Рузвелт і д-ра Мілтона Айзенгавера, які поруч Волтера П. Рутера очолюють цей комітет. Кастро твердить, що присутність цих делеґатів у Гавані вможливить порозуміння в цій справі. На думку Кастра Куба виявила велику людяність, коли погодилась на те, щоб звільнити полонених. Він твердить, що це не є виміна людей за трактори, бо ті трактори, — це відшкодування за ті знищення, які були на Кубі у зв'язку з висадкою на Кубі.

Американці мають видати на дозвілля $ 44 більйони

Ню Йорк. — Економісти обраховують, що цього року американці мають видати на літній відпочинок і різного роду дозвілля коло $44 більйонів, більше, як минулого року, коли діяла економічна знижка. Досі видатки на дозвілля були менші в порівнянні з минулим роком, бо в травні і червні була недобра погода. Але бизнесмени сподіваються, що в літніх місяцях погода поправиться. І так вже в червні починається більший рух в тих крамницях, які продають різні іграшки, якими діти і старші розважають себе на вільному повітрі. Сподіваються, що цього року збільшиться рух в різних купелевих басейнах і штучних ставах. Але все це залежить, в першій мірі, від того, чи буде гарна і тепла погода в червні, липні і серпні.

Зі Спорту

МІЖНАРОДНА ФУТБОЛЬНА ЛІҐА

Кілмарнок, Шотляндія — Н. Й. Амерікенс 4 : 0

Монтреал, 1 червня. — Це перша перемога шотляндців, та перші точки, що їх втратили американці, які все ще ведуть в показнику Міжнародної Футбольної Ліґи. Ворота стрілили: Бравн, Керр, Блек і Вотсон.

Безіктас, Туреччина — Конкордія, Канада 1 : 1

Другі змагання на цьому ж Стадіоні Молсон в Монтреалі 1 червня, яким приглядалося 5,500 глядачів. Перший виступ турків у Канаді приніс їм тільки одну точку. Стрільцями воріт були: С. Біроль для турків і І. Санчез для канадійців.

Н. Й. Амерікенс — Банґу, Бразилія 4 : 2

Велика несподіванка для симпатиків Ню Йорку, тому, що Банґу це справді високої кляси дружина. Бразилійці програли ці змагання досить нещасливо, хоч треба признати американцям притомне використовування стрілових нагод. Ворота здобули: Дж. МкКол 3 і М. Тіндел для американців та Зозімо Калязаєс обидвох воріт для бразилійців. Цим змаганням 4 червня на Польо Ґравндс в Ню Йорку приглядалося рекордове число 14,729 глядачів.

Евертон, Англія — Карльсруге, Німеччина 5 : 2

В других змаганнях „дабл геддера" на Польо Ґравндс типовані на чемпіонів англійці розгромили переконливо німців. Ворота стрілили: А. Янг 2, Ф. Віґнал, Б. Коллінс і Б. Бінґгем для Евертону та Р. Недошіл і Р. Вішньовскі для Карльсруге.

СТАН ПОКАЗНИКА М. Ф. ЛІҐИ з 5-го червня 1961.

	точки	ворота
Н. Й. Амерікен	8:2	12:7
Евертон	6:0	8:3
Карльсруге	4:4	9:12
Банґу	3:5	10:8
Безіктас	3:5	5:9
Конкордія	3:5	3:5
Кілмарнок	2:4	7:5
Динамо	1:5	1:6

(в. с.)

Шикаґо, Ілл. — 28-го травня грали „Леви" четверті футбольні змагання весняного сезону на стадіоні Ганзон парку із німецькою дружиною „Фортуна". „Леви" мимо кількох добрих нагод здобути кілька воріт і виграти свої перші змагання сезону, зремісували вже треті змагання. Цим разом гра була швидка та завзята, обидві дружини боролися за кожний м'яч, щоб здобути дві цінні точки, які так потрібні обом дружинам, щоб поліпшити своє положення в табелі Вищої Ліґи. В останніх змаганнях напад „Левів", підсилений Снигликом, дещо краще грав та комбінував, як попередно, але й цим разом не зумів стрілити більше, як одні ворота. Врятування однієї точки можна завдячити нашим оборонним формаціям, а саме Мелешкові, Ляховому, Еліяшевському та працьовитому й скорому Скороходові й воротареві Кашубі. Одинокі ворота здобув Караван із подачі Снилика в 60-тій хвилині гри.

„Фортуна" вирівняла в 75-й хвилині із наріжняка.

Ланковий та тренер дружини мусять переформувати напад Левів, щоб вигравати змагання та витягнути дружину з ґрізної ситуації.

В передзмаганнях резерва „Левів" зремісувала із резервою „Фортуни" 0:0. Воротар Ігор Кутинський оборонив карний коп та виловив багато сильних стрілів.

Треба радіти, що престиж Т-ва „Леви" рятують наші найменші Левенята, котрі в суботу 27-го травня розгромили 13:0 (2:9) своїх польських ровесників Іґелс Б. в Каліфорнія Парку. Ворота здобули капітан дружини Орест Бацях 9, Дижурко 2, Шлапяк та Попович 1. — Славно, „Левенята!

В суботу, 27-го травня відбулася велика весняна спортова забава Т-ва „Леви", на якій вибрано панну Оксану Хоркаву, активну змагунку відбиванки, Стук-пуку та тенісу, королевою „Левів" на 1961-ий рік.

Петро Головатий

ФФБ Штуттґарт — Тризуб 1:0 (1:0)

Филаделфія, 4 червня. — Хоч не хоч, але треба таки признати, що гості були щасливі, що не „пошпорталися" в своїх останніх змаганнях в турне по ЗДА. Бракувало справедливого рішення судді, і наші були б виграли, або принайменше ремісували. Чомусь останньо ми не маємо щастя до суддів і то у важливих змаганнях, коли вони звичайно переочують і недобачають в нашу некористь подій на грищі.

Значна частина симпатиків ворожила „Тризубові" високу програну, оцінюючи нашу дружину після останніх змагань з Ню Йорк Спорт Клюбом. „Тризуб" однак заграв так, як личить чемпіонові ЗДА. Гості грали гостро, а часами брутально. Якби не це та „похибки" судді, то хто зна, як були б закінчилися ці змагання.

Вже в перших хвилинах гри наші тратять невтомного лучника Яковину в зударі з воротарем. В 5-ій хвилині по гарній комбінації Манджіні стріляє перші ворота, яких суддя не признає. Протести наших не помагають. Дальше ведеться гра на середині грища, бо оборонні лінії обидвох дружин стоять твердо на стійці. При стані 1 : 0 для німців наші мають нагоду вирівняти, коли в 44-ій хвилині Нога стріляє карного. Воротар Савіцкі ловить стріл Ноги.

Друга півгра починається гураґанними наступами „Тризуба" на ворота німців. Стріли Носа і Ноги не доходять до цілі. Німці завзято бороняться проти знаменитої гри наших футболістів. Коли і це не помагає, німці вдаються до гострої гри. Вирівняння висить на волоску, але всі наші спроби вирівняти ліквідують оборонці та воротар німців, які завжди є на місці. Так із вислідом 1 : 0 для німців кінчаться ці знамениті змагання, в яких „Тризуб" мав абсолютну перевагу, при чому грав дуже жертвенно та фер. Понад 7,000 глядачів покидали грище вдоволені, що побачили справді високої кляси футбол. В цю неділю „Тризуб" грає фінальні змагання в Лос Анджелесі, в яких бажаємо йому вийти переможцем і ще раз доказати, що йому слушно належиться звання чемпіона ЗДА.

Піт

Колишній президент Труман стає телевізійною „зіркою"

Ню Йорк. — 77-річний колишній президент Гаррі С. Труман погодився стати телевізійною „зіркою" та виступити в 26-ох одногодинних телевізійних передачах, у яких він мав би говорити про „більші історичні події та про роки від 1945 до 1952, коли він урядував у Білому Домі". Труман вже підписав контракт із телевізійною фірмою Телент Ассошіейтед Парамант. Він відмовився виявити, скільки дістане за свої виступи в телевізії, але сказав, що велика частина його прибутків піде на бібліотеку його імени в Індепенденсі, Мізурі, де його виступи будуть фільмовані. Колишній президент заявив, що в своїх історичних лекціях в телевізії не буде партійцем, тільки старатиметься бути об'єктивним істориком. Ось деякі теми його лекцій: Атомова доба, Гірошіма і Наґасакі, Китай стає комуністичним, боротьба за громадянські права, відбудова Німеччини, Італія й Японія, зустрічі і розмови з Сталіним і Черчиллем. Продуцентом Трумана є Дейвід Саскінд. Перша авдиція мала б бути в лютому 1962-го року.

● Нюйорська поліція заарештувала 17 учнів гайскулів і коледжів, які впродовж двох років доконали 500 вломів та пограбували і вкрали грошей та товарів на суму більше, як $100,000. Найцікавіше це те, що всі вони були з заможних родин, і батьки та мами не могли повірити, що їх діти були злочинцями. Але ті батьки не цікавилися тим, що їх синки приходили додому аж перед північчю. Вони є у віці від 15-ох до 23-ох років, і більшість їх мають свої власні авта.

Комуністичні впливи проникли до уряду Південної Кореї — твердять генерали

Суел. — Північно-корейським комуністам удалося проникнути своїми контактами і впливами до самого уряду, очолюваного д-ром Джаном Чанґом, і створити собі там власну ячейку — твердить генерал Пак Чунґ Лі, заступник голови теперішньої керівної в Південній Кореї військової хунти, яка прийшла до влади в перевороті з 16-го травня ц. р. „Рука червоного диявола" сягла аж до уряду — заявив він і конкретно закинув двом колишнім міністрам, між ними міністрові фінансів і без теки, та колишньому директорові скарбниці, що вони стояли на службі комуністів. Один з названих буцім-то признався, прохаючи дарувати йому життя за ціну виявлення тієї комуністичної підривної діяльности. Південно-корейські військовики, які насильно скинули уряд д-ра Чанґа, від самого початку виправдували свій виступ поширенням комуністичної загрози. Виявлено, що південно-корейські військовики планували захоплення влади ще в березні минулого року, але тодішні масові вуличні демонстрації студентів, які довели до упадку режиму Синґмана Рі, перешкодили тим плянам. Військова хунта арештувала редактора найбільшого сеульського щоденника за статтю проти диктаторського характеру нової влади. Водночас проголошено пересторогу до преси, що уряд не буде толерувати виступів „проти духа революції".

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

ТАРЗАН, ч. 4659. Новий приятель!

Тарзан із недовір'ям та зі здивуванням спостеріг, що вбивник м'ясоїда видав оклик перемоги немов самець мавп!

Але ця дивина не припиняла обережности, і мавполюд був готовий на мир або війну...

Але потвора делікатно простягнула руку. Тарзан радо відповів . . . Бо це був примітивний знак приязні!